

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **G.B.**,

oskarżonego z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 26 marca 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść oskarżonego od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Policach z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt VII K 229/20,

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Policach do ponownego rozpoznania.

Kazimierz Klugiewicz

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie o sygn. akt VII K 229/20, Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Policach, uznał oskarżonego G. B. za winnego tego, że w okresie od dnia 8 marca 2019 r. do dnia 31 października 2019 r. w m. R. woj. [...], będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie VII Wydział Karny, sygn. akt VII K 122/14, z dnia 25 lipca 2014 roku za czyn z art. 209 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbył w całości w okresie od dnia 27.11.2017 r. do dnia 24.09.2018 r., w ciągu pięciu lat po odbyciu kary, uchylał się od wykonywania, ciążącego na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym [...] w S. z dnia 06 grudnia 2010 r., sygn. akt VIII RC [...] /10, obowiązku łżenia renty alimentacyjnej w kwocie po 300 zł miesięcznie na rzecz A. B. , przez co łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych,

tj. przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 209 § 1 k.k. – wymierzył mu karę roku i 4 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 35 godzin w stosunku miesięcznym; na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 12 § 1 pkt 3 k.k., zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łżenia na utrzymanie A. B.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 6 października 2021 r. (k. 89).

Pismem z dnia 29 listopada 2024 r. kasację do powyższego orzeczenia, na korzyść oskarżonego, wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenia przepisów prawa procesowego, to jest art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegającego na przyjęciu, że okoliczności przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego wina nie budzą wątpliwości i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle dowodów wskazanych w akcie oskarżenia, to jest odpisu prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Policach, z dnia 10 października 2019 r. w sprawie o sygn. akt VII K 199/19 (k. 24-25), okoliczności związane z datą popełnienia czynu

przez oskarżonego budziły poważne wątpliwości, co w efekcie doprowadziło do nieprawidłowego przyjęcia przez Sąd orzekający okresu czynu przestępczego przypisanego oskarżonemu, co winno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie i wyjaśnieniem wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Policach, z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt VII K 229/20, i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej uwzględnienia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z art. 500 § 3 k.p.k., sąd może wydać wyrok nakazowy, jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. „Oznacza to, że dla wydania takiego orzeczenia wymagane jest osiągnięcie przez Sąd, w oparciu o zebrane w dochodzeniu dowody, dostatecznego stopnia pewności w zakresie braku wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu przestępcznego i winy oskarżonego. Wymóg ten jest spełniony zwłaszcza wówczas, gdy sprawca przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, a przyznanie się nie nasuwa zastrzeżeń lub gdy istnieją oczywiste dowody dopuszczenia się czynu” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r., II KK 82/15).

W tym kontekście trafnie Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że w niniejszej sprawie, w świetle dowodów wskazanych w akcie oskarżenia, wątpliwości budzą okoliczności związane z datą popełnienia czynu przez oskarżonego w kontekście jego uprzedniej karalności. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy na karcie 25 wynika, że prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Policach, z dnia 10 października 2019 r., sygn. akt VII K 199/19, G. B. uznano za winnego tego, że w okresie od czerwca 2014 roku do 6 września 2015 roku oraz w okresie od 6 stycznia

2016 roku do 26 listopada 2017 roku oraz od dnia 27 stycznia 2018 roku do dnia 26 września 2019 roku w m. R. uchylał się od ciążącego na nim, na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym [...] w S. z dnia 06.12.2010 r. sygn. akt VIII RC [...] /10, obowiązku łożenia renty alimentacyjnej w kwocie po 300 zł miesięcznie na rzecz córki A. B. , a w okresie od 1 sierpnia 2016 roku do dnia 26 listopada 2017 roku oraz w okresie od dnia 27 stycznia 2018 roku do dnia 10 czerwca 2019 r. w miejscowości P. uchylał się od wykonywania ciążącego na nim, na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym [...] w S. z dnia 1 marca 2016 roku sygn. akt VIII RC [...] /15, obowiązku łożenia renty alimentacyjnej na rzecz syna B. B. w kwocie po 500 zł miesięcznie, przez co naraził w/w pokrzywdzonych na niemożność zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, a łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości na rzecz każdego z dzieci stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, tj. popełnienia czynu z art. 209 § 1a k.k. i za to, na podstawie art. 209 § 1a k.k. wymierzył mu karę 12 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym (punkt I części dyspozytywnej wyroku - k. 25).

Zasadnie wskazano w kasacji, że wydane przez Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Policach, obydwie wyroki - z dnia 10.10.2019 r. w sprawie o sygn. akt VII K 199/19 oraz z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie o sygn. akt VII K 229/20, dotyczą uchylania się przez oskarżonego od wykonania obowiązku alimentacyjnego na rzecz jego córki – A. B. . Pierwszy z nich obejmuje okres od czerwca 2014 roku do 6 września 2015 roku, okres od 6 stycznia 2016 roku do 26 listopada 2017 roku oraz okres od dnia 27 stycznia 2018 roku do dnia 26 września 2019 roku (k. 25), zaś drugi obejmuje okres od dnia 8 marca 2019 r. do dnia 31 października 2019 r.

Porównanie treści tych orzeczeń wskazuje, że okres niealimentacji przypisany oskarżonemu w drugim z wyroków (sygn. akt VII K 229/20) , tj. od dnia 8 marca 2019 r. do dnia 31 października 2019 r. zawiera się częściowo w okresie niealimentacji z wyroku wcześniejszego (sygn. akt VII K 199/19) określonego jako okres „od dnia 27 stycznia 2018 roku do dnia 26 września 2019 r.”, a nadto obejmuje dalsze dni po 26

września 2019 r. do 31 października 2019 r., w ciągu których skazany uchylał się nadal od świadczeń alimentacyjnych.

W świetle tych okoliczności brak było podstaw do wydania zaskarżonego wyroku nakazowego. Sąd *meriti* powinien był skierować sprawę na rozprawę w celu przeprowadzenia postępowania dowodowego i zbadania, czy i w jakim zakresie – wobec zakresu powagi rzeczy osądzonej wynikającej z poprzednio wydanego przez ten Sąd orzeczenia wobec oskarżonego – możliwe było wydanie wyroku skazującego w niniejszej sprawie za przestępstwo niealimentacji.

W sprawie doszło zatem do rażącego naruszenia art. 500 § 1 i 3 k.p.k., mającego w świetle poczynionych uwag istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku nakazowego. Konieczne stało się zatem jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi *meriti*, który ponownie rozpoznając sprawę zbada na rozprawie podstawy do pociągnięcia oskarżonego do odpowiedzialności karnej, mając na względzie treść wydanego wcześniej wobec tego samego oskarżonego wyroku z dnia 10 października 2019 r., sygn. akt VII K 199/19, pamiętając, że granice skargi determinuje nie opis czynu zaproponowany przez oskarżyciela, ale zdarzenie historyczne, do których owa propozycja ujęcia treści przestępstwa się odnosi.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[a.ł.]

Kazimierz Klugiewicz

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz